

(10)

KÖIELKÕND

Alkohoolikust geimehe üksildane näitemäng kahe maailma vahel kõikudes lõppes, kui ta viimaks AA-sse jõudis.

ALKOHOLI TARVITAMINE oli mu perekonnas tavaline. Kõik mehed minu peres jõid; mu isa ja hiljem ka vennad jõid väga palju. Seni, kuni inimene suutis oma töökohta pidada, ei valmistanud oma perele või sõpradele liiga tihti piinlikkust ja hoidis end eemal sekeldustest, oli tal õigus regulaarselt juua. Joomine oli täiskasvanulik tegevus, see oli osa suureks saamisest. Ei usu, et mulle oleks kunagi pähe tulnud mõte, et ma ei peaks jooma.

Mind kasvatati konservatiivses usus ja ma õppisin kodust kaugel asuvates religioossetes koolides. Kuna mul oli kiire taip ja olin akadeemiliselt võimekas, sai minust õpetajate lemmik. Nende asjade tulemusel kujunesin tõsiseks, häbelikuks ning pisut nohiklikuks lapseks, ja teismelisena oli mul oma eakaaslastega raske suhestuda. Nii et kui ma kolledžisse läksin, oli alkohoolikuks kujunemine ainult aja küsimus. Minu suhe alkoholiga oli algusest peale kui armulugu. Ehkki ma ei olnud selle maitsest eriti vaimustunud, armastasin selle tekitatud efekti. Alkohol aitas mul oma hirme varjata; joobnuna oli mul võime kaaslastega vestelda. See oli häbelikule ja üksildasele inimesele suisa imeline kingitus.

Sel ajal olin ma hädas ka oma seksuaalsuse küsimusega. Minu jaoks oli mõeldamatu olla homoseksuaal – sõna „gei” polnud siis veel üldkasutatav. Joomine aitas mul unustada ja põgeneda. Ühtlasi pakkus see mõningast katet. Kui keegi on purjus, siis ei üllata teisi inimesi, kui ta ei suuda või ei taha naistele tõsiseid lähenemiskatseid teha. See võitlus kestis aastaid ja oli täis ebaõnnestunud kohtinguid ja teesklemist.

Kui otsustasin lõpuks oma ihade järgi tegutseda, tundsin üha rohkem süütunnet ja häbi ning hakkasin ka rohkem jooma. Nüüd pidin ma varjama mitte ainult oma mõtteid, vaid ka tegusid. Püüdsin endast alati jätta konservatiivse, maskuliinse, madalahäälese üksiku mehe muljet, kelle minevikus oli salapärane, võib-olla traagiline, kuid alati heteroseksuaalne suhe. Lõpuks elasin kahte eraldiseisvat ja erinevat elu – geimehe elu, kel olid vastavad sõbrad ja huvid, ja heteroseksuaalse mehe elu, kellel olid täiesti teistsugused sõbrad ja tegemised.

Mu elu oli kui köielkõnd, kus püüdsin hoida tasakaalu erinevate maailmade vahel ja samal ajal rajada kindlat erialast karjääri. Pärast kolledžit läksin edasi õigusteaduskonda, kus igapäevane joomine muutus normiks. Ma õigustasin end mõttega, et mõned joogid aitavad mul lõõgastuda ja keskenduda õpingutele. Kuidagi õnnestus mul ülikoolis hästi hakkama saada ja pärast seda mitmeid mainekaid juriidilisi ametikohti pälvida. Üsna pea avastasin, et ma ei saa päeval juua; kui ma jõin lõuna ajal isegi ühe klaasikese, siis olin ülejäänud päestlõuna kasutu. Selle asemel hakkasin jooma kohe pärast tööd ja tegin siis kaotatud aja tasa.

Töö õigusbüroos lisas mu niigi lõhestunud elule kolmanda tahu. Lisaks oma gei- ja heterosõpradele pidin püüdma säilitada sotsiaalseid suhteid firma omanike,

klientide ja kolleegidega. On ütlema tagi selge, et joomise progresseerumisega muutusid asjad üha segasemaks. Lõpuks muutusid pinged väljakannatamatuks. Mul oli tekkinud tõsine suhe ja otsustasin, et ei saa enam teesklust jätkata. Planeerisin vahetada karjääri ja hakata õpetajaks.

Mõnda aega näis, et asjad lähevad hästi, ent tasapisi mu aktiivne alkoholism süvenes. Olin end esimest korda pildituks joonud juba mitu aastat tagasi. Tookord ütlesin endale, et kui see kunagi kordub, lõpetan joomise. See kordus aga uuesti ja uuesti, ent ma ei lõpetanud. Suutsin alati leida mingi selgituse, vabanduse või põhjenduse, mis õigustas mu jätkuvat joomist. Mida aeg edasi, seda enam hakkas joomise käigus mu iseloom muutuma. Olin alati olnud terava keelega, ent kui ma jõin, muutusin sageli mürgiseks. Teinekord võisin olla sarmikas ja südamlilik, vahel lausa pealetükkivalt. Inimesed ei teadnud kunagi, mida minult oodata.

Mõne aasta pärast jõin end igal õhtul pildituks. Minu kaaslane jõi samuti palju ja ma hakkasin oma joomist tema omaga võrdlema. Sisendasin endale, et mul ei ole probleemi, sest tema jõi vahel rohkemgi kui mina. Soovitasin tal isegi AA-d proovida. Kui ta proovis seda Sõpruskonda, tegin kõik endast oleneva, et nurjata tema püüdlusi kaineks saada. Tema tervenemine oleks olnud ilmne, ehkki varjatud, oht minu joomisele. Lõpuks muutus meie suhe liiga stressirohkeks ja me läksime lahku, kuid enne oli mul õnnestunud tema tervenemine nurjata.

Allakäik jätkus. Enamik mu sõpru ei olnud valmis mu käitumist taluma – verbaalset ja mõnikord ka füüsilist väärkohtlemist, südaõiseid telefonikõnesid, unustatud kutseid ja isekat hoolimatust kõige muu suhtes peale

minu enda vajaduse juua. Neid väheseid sõpru, kes ise eemale ei tõmbunud, peletasid eemale minu vimmakus ja süvenev paranoia. Ma lõikasin inimesed oma elust välja, ei vastanud telefonikõnedele ja ignoreerisin neid, kui me juhuslikult kohtusime. Joomiskarjääri lõpuks jäi järele vaid paar inimest, kes olid nõus minuga suhtlema. Nad mõlemad olid paadunud joodikud, keda mu teod ei üllatanud.

Väljaspool kodu juues sagesid katastroofilised juhtumid. Lõin pidudel ja tööl inimestele sobimatult külge – nii meestele kui naistele. Vahel ärkasin läbi klobituna, kell või rahakott kadunud, või hoopis võõraste inimeste seltsis, kelle nimesid ma ei mäletanud ega tahtnudki teada. Vigastused ja õnnetused olid vältimatud. Mind visati baaridest välja, sest varastasin baaritöötajatelt joot- ja vahetusraha, või teiste klientide tagant, et maksta jookide eest, mille jaoks mul enam raha ei olnud. Teinekord sattusin vaidlustesse ja olin sunnitud lahkuma.

Selle tagajärjel tegin loogilisena tunduva otsuse väljaspool kodu mitte juua. Selle asemel jõin nüüd enamasti üksinda. Kui ma töölt lahkusin, tegin õhtusöögi ajal paar napsi ja läksin koju. Võtsin köögist klaasi, natuke jääd ja toonikut. Siis läksin oma magamistuppa, kus hoidsin suuri džinni- ja viinapudeleid, ning „lugesin”, kuni jää oli sulanud, toonik otsas ja mõnikord klaaski katki läinud. Jõin end igal õhtul pildituks. Tõeliselt halvad korrad olid need, kui pidin hilisõhtul alkoholipoe või baari poole rühkima, ise tuigerdades ja püüdes mitte komistada, sest olin valesti arvestanud ja alkohol oli otsa lõppenud.

Mul oli üha raskem teha midagi muud peale tööl käimise ja joomise. Kartsin kasutada ühistransporti ja isegi tänaval kõndida. Mu kõht oli pidevalt korrast

ära ja arst oli diagnoosinud mul mitmeid soolehaigusi. Kuigi jõin harva kodust eemal, oli mu keha täis sinikaid, sest pildituks joonuna kukkusin sageli. Ma ei kandnud kunagi lühikeste varrukatega särke, isegi mitte suvel, sest inimesed oleks minult muidu küsinud sinikate kohta. Ühel hommikul ärgates märkasin, et mu jalg oli täiesti tuim, sest olin kodus mäluaugus kuidagi kaht selgrootiski nihestanud.

Viimased neli aastat elasin üksi väikeses majas. Ühe toa lagi oli sisse kukkunud ja kõikjal oli krohvitolm, mis kattis põrandal lebavat prügi ja ajalehti. Tühjad toidukarbid, õllepurgid, pudelid ja räpased riided lebasid seal, kuhu need olid visatud. Olin endale kassi võtnud, sest hiiri oli siginenud kohutavalt palju. Ma ei olnud aga piisavalt kohusetundlik, et kassi järelt koristada. Pole üllatav, et mul käis vähe külalisi ja naabrid kippusid mind vältima.

Viimased kuud olid tulvil hirmu ja enesehaletsust. Hakkasin üha sagedamini mõtlema enesetapule, kuid kartsin siiski surra. Mäletan mõtet, et elu muudkui kestab ja kestab, ent ei lähe kunagi paremaks ning hääbub aeglaselt.

Siis hakkasin kuulma sosinaid. Olin veendunud, et minu majas elavad inimesed. Ma ei näinud neid, välja arvatud aeg-ajalt vilksamisi silmanurgast, ning järeldasin siis, et nad on väikesed ja elavad kusagil seintes või trepi all. Ma kuulsin, kuidas nad plaanisid mu mõrva. Oli öid, mil läksin voodisse, nuga enda kaitseks käes. Teistel öödel lukustasin end vannituppa, et nad mind kätte ei saaks. Ühel ööl jätsin pitsi viina kaminasimsile, et nad sellele keskenduksid ja mind rahule jätaksid.

Siis juhtus ime. Saabus õhtu, mil otsustasin, et võtan väljas ühe joogi ja lähen siis otse koju. Jõin selle ära ja hakkasin kodu poole minema. Järgmine pilt, mida

mäletan, on see, et ärkasin hommikul võõra inimese kõrval, kelle olin baarist üles korjanud. Ilmselt olin läinud autopiloodile ja vaid ühest klaasikesest tekkinud mäluaugus olin sattunud joomahoogu. Võõra näo vastikust ja haletsust väljendav ilme oli see raputus, mida ma vajasin. Järsku mõistsin, et mu elu on täiesti hullumeelne, et mu joomine on väljunud kontrolli alt ja ma olen kas alkohoolik või hullumaja kandidaat. Et mitte sattuda luku taha, otsustasin proovida Anonüümseid Alkohoolikuid.

Ma helistasin oma eksile ja ta andis mulle ühe inimese kontakti, kes mind esimesele koosolekule viis. Kuigi ma ei mäleta sellest kohtumisest peaaegu midagi, kuulsin kahte asja, mida ei ole kunagi unustanud. Esimene oli: „Sa ei pea enam jooma.” See oli mulle täielik ilmutus. Olin pikka aega uskunud, et alkohol on üks väheseid positiivseid asju, mis mu ellu veel jäänud on. Ootasin igal õhtul oma esimest jooki ja arvasin, et alkohol hoiab mu elu koos. Pidin jooma, et üldse ellu jääda, rääkimata mingistki lohutusest. Ometi ütlesid inimesed, kes olid olnud samas olukorras, et ma ei pea jooma. Tõenäoliselt ma neid tollel õhtul ei uskunud, kuid see andis mulle piisavalt lootust, et ülejäänud päeva jooksul mitte juua.

Teine asi, mida ma kuulsin: „Sa ei pea enam üksi olema.” Ka see oli ilmutus. Aastaid olin ma sõpru, lähedasi, perekonda ja Jumalat eemale lükanud või olid nemad mind tõrjunud. Olin üksi ja hirmul. Minu elu oli piirdunud töö ja pudeliga ning töö oli jäänud pildile ainult seetõttu, et see oli hädavajalik pudeli ostmiseks. Alkoholismiga kaasnev eraldatus ja üksildus painasid mind rängalt ja need sõnad võtsid mu õlgadelt tohutu hirmukoorma. Jällegi, ma pole kindel, et seda täielikult

uskusin, aga esimest korda aastate jooksul tärkas minus lootus.

Ma ei armunud AA-sse esimesest silmapilgust. Mees, kes mind esimesele koosolekule viis, sai hiljem mu esimeseks tugiisikuks ja pidi taluma mu vastuväiteid, vaidlusi, küsimusi ja kahtlusi – kõike, mida üks koolitatud, kuid väga segaduses juriidiline mõistus suudab välja paisata. Ta oli minuga kannatlik ega surunud mulle oma arvamusi peale. Aruka inimesena mõistis ta, et olin nii hirmul ja nii harjunud üksi olema, et ei suutnud taluda pealetükkivat lähenemist. Ta kuulas mu küsimusi, vastas mõnele ja soovitas, et mõnele teisele leiaksin ise kõige parema vastuse. Ta ei hakanud minuga vaidlema, küll aga oli valmis selgitama ja jagama oma kogemust. Olin palunud tal saada mu tugiisikuks enne, kui teadsin, millega ta elatist teenib. Kui avastasin, et ta on kirikuõpetaja, tundsin, et ei saa enam taganeda.

Minu alkoholism ja elustiil olid viinud selleni, et olin hüljanud oma religioosse kasvatuse ja Jumala. Ma ei olnud neid millegagi asendanud. Selle asemel olin agnostik, kahtlesin Jumala olemasolus, kuid kartsin seda välja öelda, juhuks kui eksin. Minu enesehaletsus ja ohvrimeelsus panid mind kahtlema, et hooliv Jumal võiks olemas olla. Kui oligi, siis miks oli Ta mulle nii palju raskusi põhjustanud? Olin väga ettevaatlik nende AA liikmete suhtes, kes oma vaimsest elust rääkisid.

Minu tugiisik oli mu sallimatuse leevendaja. Kuid veelgi enam, ta ütles mulle, et mul on õigus Jumalas kahelda, et AA ei ole religioosne programm ja sellesse kuulumiseks ei pea ma mingeid kindlaid uskumusi omaks võtma.

Ta pakkus, et algatuseks oleks hea juba seda tunnistada, et ma ei ole maailma valitsemisega hakkama

saanud. Lühidalt öeldes pidin võtma omaks, et mina ei ole Jumal. Ta soovitas ka, et võiksin aeg-ajalt proovida käituda nii, nagu ma usuksin. Kuskilt olin kuulnud, et lihtsam on käitumisega jõuda uue mõtteviisini kui mõeldes uue käitumiseni — ja see mõte sobis hästi kokku põhimõttega „käitu, nagu see juba on nii“.

Mulle tundus, et koosolekutel käitusid inimesed mõnikord liiga tõrksalt ja tundsid rohkem muret oma sõprade ja tuttavate kui minu, uustulnuka pärast. Mul hakkas juba vaikselt nende vastu vimm tekkima, kui seda oma tugiisikule rääkisin. Ta ütles, et küllap märkaksin, et inimesed on suhtlusaltimad, kui võtan endale ülesande oma rühmas kohvi keeta. Kuigi arvasin, et olen kohvi tegemiseks liiga eriline, leidsin, et kohvi-keetjana oleks mul võimalus valida korralikke küpsiseid, nii et ma nõustusin. Minu tugiisikul oli taaskord õigus. Inimesed hakkasid tõepoolest minuga rääkima – olgugi et see oli vaid nurin kohvi ja küpsiste üle. Aga kui vestlusega on kord algust tehtud, siis tihti suhtlemine jätkub.

Alustasin tööd sammudega, ja olgugi et Kolmas Samm ja „Jumala kontseptsioon“ olid minu jaoks liialt keerulised, hakkas mul välja kujunema usaldus AA rühma ning Sõpruskonna ideaalide vastu, mis olid minust suurema Jõu ilming. Kuigi ma ei suutnud veel mitu aastat omaks võtta Jumalat, kes sekkub isiklikult ja otseselt inimeste ellu, olin ma nõus tunnistama ideed väest, mis liigub koosolekuruumides ja käivitab AA liikmetes tingimusteta armastuse tunde. See rahuldab minu vaimseid vajadusi kauaks.

Hilisem tugiisik juhendas mind läbi Kaheksanda ja Üheksanda sammu ning toetas mind rasketel hetkedel. Oma kolmandal kainusaastal olin varasema selg-

roodiski vigastuse tõttu üle kuu aja voodihaige, mu isa suri, üks suhe lõppes ning mu sõprade ja tuttavate seas hakkas levima AIDS. Selle ja järgmiste aastate jooksul surid peaaegu pooled mu geisõpradest. Tol aastal õppisin, et kui ma palun abi, ei anna Kõrgem Jõud mulle kunagi midagi, millega ma toime ei tuleks.

Sel perioodil hakkasin tegelema teenimisega ka väljaspool rühmatasandit. Olin aidanud asutada esimese AA rühma geidele oma linnaosas ja mind valiti üldteenistuse esindajaks pärast seda, kui olin teeninud teistes rühma ametites. Tol ajal ei teadnud ma midagi üldteenistusest ja otsustasin õppida, mida see endast kujutab, et saaksin teha korralikku tööd ja viia sõnumit uutele tulijatele. Pärast kahte aastat asusin tegema mitmeid teisi teenimistöid AA-s.

Kõigil neil teenimiskohtadel ei tundnud ma kunagi kohustust oma seksuaalsust varjata või eitada. Olen alati tundnud, et minu piirkonna rühmade esindajatele oli tähtis see, kuidas me tervenemise sõnumit edasi kanname, mitte see, mida ma oma isiklikus elus teen.

Kui ma esimest korda sellesse Sõpruskonda tulin, olin kaotanud oma füüsilise tervise ja terve mõtlemise, sõbrad, suure osa oma perekonnast, eneseaustuse ja oma Jumala. Aastate jooksul olen kõik selle tagasi saanud. Mul ei ole enam tunnet, et kohe juhtub mingi katastroof. Ma ei soovi enam surra ega vaata ennast peeglist jälestusega. Olen leppinud oma Kõrgema Jõuga; pärast enam kui tosinat aastat AA Sõpruskonnas liitusin religioosse ühendusega ja olen nüüd ka seal aktiivne. Mul on täisväertuslik ja õnnelik elu, mul on sõbrad ja armastav perekond. Hiljuti jäin pensionile ja olen hakanud mööda maailma reisima. Olen osalenud AA koosolekutel ja tundnud end teretulnuna, kus

iganes ma nii Ameerika Ühendriikides kui ka kaugemal käinud olen. Veelgi olulisem on see, et olen naasnud oma kodurühma ja mul palutakse endiselt kohvi keeta. Mul on nüüd rahvusvaheline laiendatud perekond, mille kõiki liikmeid ühendavad jagatud valu ja rõõm.